

ORTA MƏKTƏBLƏRDƏ İNGİLİS DİLİNİN TƏDRİSİNDƏ İSTİFADƏ OLUNAN ÜSUL VƏ VASİTƏLƏRƏ ELMİ YANAŞMA*Zalova Mətanət Dağıstan qızı**39.Nəli orta məktəb**Tmamadova79@gmail.ru*

Xülasə: *Tədqiqatın məqsədi: Tədqiqat orta məktəblərdə ingilis dili dərslərini tədris edən müəllimlərin seçdiyi üsulları müəyyənləşdirməkdən və onların səmərəliliyini öyrənməkdən ibarət olmuşdur.*

Tədqiqatın metodologiyası: Tədqiqatın aparılmasında orta məktəbdə könüllülük əsasında 6 ingilis dili müəllimi cəlb olunmuşdur. Bu tədqiqat keyfiyyət xarakterli olmaqla Gəncədə iki orta məktəbdə çalışan müəllimlər arasında aparılmışdır. İştirakçılar arasında iki bölmədən ibarət yazılı sorğu aparılmışdır. Sorğunun birinci bölməsi iştirakçıların demoqrafik məlumatlarından, məsələn, müəllimin təcrübəsi və məzun olduğu kafedranın təcrübəsindən ibarət olmuşdur. İkinci hissədə isə dil tədrisi metodlarının seçimi və bu üstünlükün səbəbləri ilə bağlı açıq tipli suallar verilmişdir.

Tədqiqatın tədqiqi əhəmiyyəti: Tədqiqat zamanı müəyyən edilmiş Audio-Lingual və Kommunikativ metodun istifadəsi daha effektiv nəticələrin əldə edilməsinə səbəb olur. Bu araşdırmada o da vurğulanmışdır ki, qarşılıqlı əlaqənin əhəmiyyəti və mədəniyyətin rolu dil tədrisini digər fənlərdən fərqləndirir.

Tədqiqatın nəticələri: Kommunikativ metoddan daha çox dil təmayüllü siniflərdə istifadə olunduğu və digər siniflərdə interaktiv fəaliyyətlərə üstünlük verməli olduğu müəyyənləşdirilmişdir.

Tədqiqatın elmi yeniliyi: İlk dəfə olaraq orta məktəb müəllimlərinin tədris etdiyi ingilis dili dərslərinin effektivliyi istifadə olunan metod əsasında müəyyənləşdirilmişdir. Müəyyən edilmişdir ki, müəllimlər dərslərdə daha çox sual-cavab texnikasından və kommunikativ metoddan istifadə etmişdilər.

Açar sözlər. ingilis dilinin tədrisi, kommunikativ bacarıqlar, dil səviyyəsi, Audio-Lingual metod

Ключевые слова: преподавание английского языка, коммуникативные навыки, уровень языка, аудиолингвальный метод

Key words. English language teaching, communicative skills, language level, Audio-Lingual method

Giriş. İngilis dili bütün dünyada beynəlxalq dil hesab edilir, buna görə də erkən yaşlardan ingilis dilini öyrənmək və öyrətmək gündəlik həyatımızda getdikcə daha çox əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanda orta məktəblərdə 2-ci sinifdən başlayaraq ingilis dilinin tədrisi həm peşə, həm də integrativ məqsədlər üçün ingilis dilinin əhəmiyyətinin fərqiində olmağın bir əlamətidir.

İngilis dilinin tədrisində istifadə olunan metodlar tarix boyu mübahisəli məsələ olmuşdur. Dil tədrisində istifadə olunan metodlar dil öyrənmələri hədəflərə sürətli və etibarlı şəkildə aparan amildir. Bu, həm də öyrənmələri təlim prosesində daha effektiv fiqura çevirməyə kömək edir. Dil tədrisində metodların çoxluğu uyğun metodun seçilməsi ideyasını doğurur, çünki metod, öyrənmə üçün təsirli ola bilər, lakin digər fərdlər də eyni təsiri

yaratmaya bilər. Dilin tədrisində istifadə olunan metod tədrisin pedaqoji əsasını müəyyən edir.

Buna görə də, bu tədqiqat Gəncə şəhərindəki orta məktəblərdə tədris olunan İngilis dili dərslərində bu metodların seçilməsinin səbəbləri ilə yanaşı, ingilis dili müəllimlərinin metod seçimini də anlamaq məqsədini daşıyır. Bu tədqiqat vasitəsilə həmçinin dil müəllimlərinin ingilis dili dərsinə olan münasibətlərini müəyyən etmək və nəhayət, ibtidai səviyyədə metodların seçilməsi ilə bağlı bəzi təkliflər irəli sürmək məqsədi daşıyır.

Richards və Rodgers (2001;19) metodu dil öyrənmə prosesini “dil materialının nizamlı şəkildə təqdim edilməsi üçün heç bir hissəsi buna zidd olmayan və seçilmiş yanaşmaya əsaslanan ümumi plan” kimi müəyyən edir.

Tədris prosesindəki çatışmayan məqamları tamamlamaq üçün xarici dilin tədrisində müxtəlif üsullar təklif edilir. Bu üsullar daha yaxşı öyrətməyə imkan verir və bu sahədə alternativ yollardan istifadəni təmin edir. Dil tədrisində istifadə olunan və Avropa Müasir Dillər Şurası tərəfindən qəbul edilən ümumi metodlar aşağıdakı kimi təqdim edilir:

- ✓ Qrammatika-Tərcümə Metodu
- ✓ Birbaşa Metod
- ✓ Təbii üsul
- ✓ Audio-Lingual Metod
- ✓ Koqnitiv Kod Metodu
- ✓ Kommunikativ metodu
- ✓ Eklektik üsul

Yuxarıda göstərilən üsullara əlavə olaraq, daha az yayılmış alternativ üsullar aşağıdakılardır;

- ✓ Təklifiyönümlü
- ✓ İcma Dilinin Öyrənilməsi
- ✓ Səssiz yol
- ✓ Ümumi Fiziki Cavab
- ✓ Audio-vizual metod
- ✓ Tapşırıqlara əsaslanan metod
- ✓ Məzmun Əsaslı Metod (Memiş və Erdem, 2013).

Hisar (2006) Türkiyədəki dövlət ibtidai məktəbində ingilis dili dərslərində istifadə oluna biləcək üsullarla bağlı ibtidai məktəblərin 4-cü və 5-ci sinifləri üzərində eksperimental tədqiqat aparmışdır. 80 şagird təsadüfi qaydada eksperimental və nəzarət qrupu olaraq iki yerə bölünmüşdür. Nəzarət qrupu ənənəvi dilin tədrisi metodları ilə, eksperimental qrup isə son illərdə inkişaf etdirilən innovativ və eklektik üsullarla tədris edilmişdir. Bu araşdırmada eksperimental qrupun xeyrinə əhəmiyyətli bir fərq müəyyən edilmişdir.

Arslan (2010) ibtidai təhsildə tədris olunan xarici dil dərslərinin keyfiyyətini və problemlərini araşdırmış və iştirakçılar on kişi və yeddi qadın müəllim olmaqla 421 şagird olmuşdur. Tədqiqatın nəticəsi göstərdi ki, ibtidai siniflərdə xarici dil dərslərində oyun, qarşılıqlı əlaqə, mahnı və hekayə tədrisi demək olar ki, mövcud olmamışdır.

Dil müəllimliyi XX əsrdə bir peşə kimi daha çox məşhurluq qazanmağa başlamışdır. Müasir dil tədrisinin bütün əsasları XX əsrin əvvəllərində yaradılmışdır. Belə ki, tətbiqi dilçilər və başqaları tədris metodlarının və materiallarının dizaynı üçün prinsip və prosedurları işləyib hazırlamağa çalışmış, dilçilik və psixologiyanın inkişaf etməkdə olan sahələrindən istifadə etmiş və daha effektiv və nəzəri cəhətdən əsaslandırılmış tədris metodları üçün təklifləri irəli sürmüşdülər. XX əsrdə dil tədrisi tez-tez dəyişiklik və yeniliklərin baş verməsi

və bəzən də rəqabətə aparan dil tədrisi ideologiyalarının inkişafı ilə də xarakterizə olunurdu. Dil tədrisinə yanaşmaların dəyişməsinə təkan verən əsas məqam tədris metodlarında baş verən dəyişikliklərdən qaynaqlanır. Tədrisdə metod konsepsiyası – xüsusi dil və dil öyrənmə nəzəriyyəsinə əsaslanan sistematik tədris praktikaları məfhumudur və daha yaxşı metodların axtarışı ilə bağlı XX əsr boyunca bir çox müəllimlərin və tətbiqi dilçilərin əsas məşğuliyyətlərindən olmuşdur (Tarvin et.al.,1990).

Bu gün dünya əhalisinin təxminən 60 faizinin çoxdilli olduğu təxmin edilir. Həm müasir, həm də tarixi baxımdan ikidillilik və ya çoxdillilik cəmiyyətdə insanlar arasında normal bir hal kimi qəbul edilir. Beləliklə, tarix boyu xarici dil öyrənilməsi həmişə vacib praktiki problem olmuşdur ki, bu istəyin də reallaşması üçün müxtəlif üsullara müraciət olunmuşdur. Halbuki bu gün ingilis dili dünyada ən çox öyrənilən xarici dildir, lakin 500 il əvvəl latın dili Qərb dünyasında təhsil, ticarət, din və dövlətlərdə dominant dili olmuşdur. XVI əsrdə isə Avropada baş verən siyasi dəyişikliklər nəticəsində fransız, italyan və ingilis dillərinin əhəmiyyəti artmış və latın dili tədrisən şifahi və yazılı ünsiyyət dili kimi yerini ingilis dili ilə dəyişmişdi (Terrell, 1977).

İngilis dilinin prioritet dil olması onun müxtəlif metodlarla öyrənmələrə çatdırılmasını zəruri etmişdir. Bu baxımdan müəyyən edilmiş metodlar haqqında qısa məlumatlar aşağıda öz əksini tapmışdır.

Qrammatika-Tərcümə Metodu

Qrammatik Tərcümə əslində ilk dəfə ABŞ-da Prussiya metodu kimi tanınırdı. B. Sears tərəfindən 1845-ci ildə nəşr olunan kitab "The Ciceronian or the Prussian Method of Teaching the Elements of Latin Language" adlanırdı [Kelly 1969]). Xarici dil öyrənmənin məqsədi onun ədəbiyyatını oxumaq və ya xarici dil öyrənmək nəticəsində yaranan əqli intizam və intellektual inkişafdan faydalanmaq üçündür. Qrammatik Tərcümə dilə ilk növbədə onun qrammatik qaydalarının ətraflı təhlili yolu ilə yanaşan, sonra isə bu biliklərin cümlələri və mətnləri hədəf dilə və dildən tərcümə etmək üçün istifadə olunan öyrənmə üsuludur. Beləliklə, o, dil öyrənməni xarici dilin morfoloqiyasını və sintaksisini anlamaq və manipulyasiya etmək üçün qaydaları və faktları yadda saxlamaqdan başqa bir şey deyil.

Qrammatik Tərcümə 1840-cı illərdən 1940-cı illərə qədər Avropa və digər ölkələrin ingilis dilinin tədrisində üstünlük təşkil etmişdir və dəyişdirilmiş formada bu gün də dünyanın bəzi yerlərində geniş şəkildə istifadə olunmağa davam edir. Bu üsul, minlərlə məktəblinin dəhşətlə xatırladığı Qrammatik Tərcümə kurslarının növü ilə nəticələnmişdi ki, onlar üçün xarici dil öyrənmək yararsız qrammatika qaydaları və lüğətin sonsuz siyahısını əzbərləmək və ya bədii nəsrin mükəmməl tərcümələrini yaratmağa cəhd etmək kimi yorucu təcrübə demək idi.

Cümlə tədris və dil təcrübəsinin əsas vahididir. Dərsin çox hissəsi cümlələrin hədəf dilə və dildən tərcüməsinə həsr olunur və məhz cümləyə diqqətin yönəldilməsi bu metodun fərqli xüsusiyyətidir. Xarici dilin öyrənilməsinə əvvəlki yanaşmalarda qrammatikadan xarici dildəki mətnlərin öyrənilməsi üçün köməkçi vasitə kimi istifadə edilirdi. Lakin bunun orta məktəblərdə şagirdlər üçün çox çətin olduğu düşünüldü və cümləyə diqqət dil öyrənməyi asanlaşdırmaq cəhdlərindən biri idi (Howatt 1984: 131).

Son onilliyə qədər Azərbaycan məktəblərində bu üsuldən geniş istifadə olunurdu, lakin aparılan təcrübələr onu göstərmişdi ki, dil öyrənilməsində bu metodun effektivliyi olduqca azdır. Bu baxımdan bu metodun istifadəsi çox azalmışdır və yerini digər effektiv üsullara vermişdir.

Birbaşa Metod

Gouin, XIX əsrin islahatçılarından biri idi, uşaq dilinin öyrənilməsinin müşahidəsi ətrafında bir metodologiya qurmağa cəhd etmişdir. Əsrin sonlarına doğru digər islahatçılar da dil öyrənmənin naturalist prinsiplərinə diqqət yetirmiş və bu səbəbdən onları bəzən “təbii” metodun tərəfdarları adlandırmışdılar. XIX əsrdə təbii prinsipləri dil dərslərinə tətbiq etməyə çalışanlar arasında L. Sauveur (1826-1907) hədəf dildə intensiv şifahi qarşılıqlı əlaqədən istifadə edərək, suallardan dili təqdim etmək üsulu kimi istifadə etmişdir O, 1860-cı illərin sonlarında Bostonda dil məktəbi açmış və onun metodu tezliklə Təbii Metod adlandırmışdır.

Birbaşa Metod özəl dil məktəblərində kifayət qədər uğurlu olmuşdur. Bu məktəblərdə ödəniş edən insanların yüksək motivasiyaya malik olduğu və doğma dildə danışan müəllimlərdən istifadənin normaya çevrildiyi Berlitz şəbəkəsi kimi məhçurlaşmışdır. Lakin metodun tərəfdarlarının təzyiqlərinə baxmayaraq, onu dövlət orta məktəb təhsilində tətbiq etmək çətin idi.

Audio-Lingual Metod

Audiolingualizmin əsasını təşkil edən dil nəzəriyyəsi 1950-ci illərdə Amerika dilçilərinin təklif etdiyi bir fikirdən irəli gəlmişdir - bu fikir struktur dilçilik kimi tanınmağa başlamışdır. Dilçilik 1950-ci illərdə çiçəklənən bir akademik cərəyan kimi meydana çıxmışdı və dilin struktur nəzəriyyəsi onun əsasını təşkil etmişdir. Struktur dilçilik qismən ənənəvi qrammatikaya reaksiya olaraq inkişaf etmişdir. Dilin öyrənilməsinə ənənəvi yanaşmalar dilin öyrənilməsinə fəlsəfə ilə, eyni zamanda qrammatikaya mentalist yanaşma ilə əlaqələndirirdi. Qrammatika məntiqin bir qolu hesab olunurdu və Hind-Avropa dillərinin qrammatik kateqoriyalarının dillərdə ideal yeri təmsil etdiyi düşünülürdü. XIX əsrin bir çox dil alimləri müasir Avropa dillərinə klassik qrammatikanın təhrifi olunmuş forması kimi baxır və dünyanın digər yerlərində mövcud olan dillər isə daha çox ibtidai və zəif inkişaf etmiş dillər hesab edilirdi.

Audiolingualizmlər xarici dil kurikulumun tamamilə yenidən istiqamətləndirilməsini tələb edirdilər. XIX əsrin islahatçıları kimi, onlar şifahi biliklərin əsas məqsədi ilə nitqə əsaslanan təlimə qayıtmağı müdafiə edir və qrammatika və ya ədəbiyyatın öyrənilməsinə xarici dil tədrisinin məqsədi kimi rədd edirdilər. Onların fikirlərinə görə “köklü transformasiya tələb olunur, prosedurların yeni istiqamətləndirilməsi tələb olunur və metodların, materialların, mətnlərin və testlərin hərtərəfli təmizlənməsi qaçılmazdır” (Brooks 1964: 50).

Kommunikativ metod

Kommunikativ Dil Tədrisinin (CLT) mənşəyi 1960-cı illərin sonlarından etibarən Britaniya dilinin tədrisi ənənəsində baş verən dəyişikliklər sırasında. Dil tədrisinin məqsədi Hymes (1972) tərəfindən “kommunikativ səriştə” adlandırdığı qabiliyyəti inkişaf etdirməkdir. Hymes bu termini dilə kommunikativ baxışı və Çomskinin səriştə nəzəriyyəsini ziddiyyət təşkil etmək üçün işlətməmişdi.

Kommunikativ Dil Tədrisində dil formalarına yiyələnməkdən daha çox ünsiyyət prosesləri vurğulanır, öyrənənlər üçün daha ənənəvi ikinci dil siniflərində olanlardan fərqli yanaşma tərzini formalaşdırır.

Bu metodda müəllimin iki əsas rolu var: birinci rol sinifdəki bütün iştirakçılar və bu iştirakçılar üçün təqdim olunmuş müxtəlif fəaliyyətlər və mətnlər arasında ünsiyyət prosesini asanlaşdırmaqdır. İkinci rol öyrənmə-tədris qrupu daxilində müstəqil iştirakçı kimi çıxış etməkdir. Sonuncu rol birinci rolun məqsədləri ilə sıx bağlıdır və ondan irəli gəlir.

Material və metod**İştirakçılar**

Bu araşdırma 2022-2023-cü tədris ilində Gəncə şəhərində yerləşən iki orta məktəbdə aparılmış və bu məktəblərdə çalışan 6 ingilis dili müəllimi könüllülük əsasında tədqiqatda iştirak etmişdir. Bütün iştirakçılar qadın müəllimlərindən ibarət olmuş və iştirakçıların təcrübəsinə gəlinə: bir iştirakçı 1-4 il, üç iştirakçı 5-8 il, iki iştirakçı 10-14 il pedaqoji təcrübəyə malik olmuşdur.

Nəticələr və müzakirə. Bu araşdırmada Azərbaycandakı orta məktəblərdə ingilis dili müəllimlərinin istifadə etdiyi metod və üsullar araşdırılmışdır. Bundan əlavə, bu seçimin səbəbləri də vurğulanmışdır. Bu araşdırmada Audio-Lingual Komunikativ metod ən çox ingilis dili müəllimləri tərəfindən istifadə edildiyi aşkar edilmişdir. İştirakçılar həmçinin tədris təcrübələrində beyin həmləsi, çoxyönlü intellektual metod, drama, oyun, situasiya, kooperativ öyrənmə, musiqi vasitəsilə öyrənmə, rol oyunu və zəncirləmə üsullarından faydalandıqlarını qeyd etmişdilər.

Yekun olaraq qeyd etmək lazımdır ki, ingilis dili müəllimlərinin dilin tədrisində müasir metod və üsullardan bəhrələnməsi və sinif otağının ölçüsü, texnoloji məhdudiyyətlər, şagirdlərin səviyyəsi və yaşı bu prosesdə istifadə olunan metod və üsulların müəyyən edilməsində mühüm rol oynamışdır. İştirakçılar həmçinin inanırdılar ki, xarici dilin tədrisi digər dərslərdən fərqlidir, çünki onun mədəniyyət, qarşılıqlı əlaqə və qərəzlilik də daxil olmaqla bir çox fərqli ölçüləri var. Aşağıdakı təkliflər ilk növbədə məktəblərdə xidmət edən ingilis dili müəllimlərinə metod və üsullardan səmərəli istifadə etməyə kömək edə bilər.

(1) Kommunikativ metoddan daha çox dil təmayüllü siniflərdə istifadə olunur. Odur ki, bu metodun əsas prinsipləri kimi qrup və cütlüklərlə iş və rol oyunlarını təşkil etmək üçün tələbələrin sayı məhdudlaşdırılmalıdır.

(2) Müəllimlər tələbələrin şüurunda müsbət münasibət inkişaf etdirməli və ingilis dilini öyrənməyə olan qərəzliyi aradan qaldırmalıdır.

(3) Müəllimlər interaktiv fəaliyyətlərə üstünlük verməli və tələbələrin sinifdə danışmaq vaxtı artırılmalıdır.

(4) Heç bir üsul mükəmməl olmadığı üçün eklektizm müəllimlərə müxtəlifliyi artırmağa və tələbələrin diqqətini daha yaxşı cəlb etməyə kömək edə bilər.

(5) Müəllimlər sinifdə fərdi fərqlərdən xəbərdar olmalı yəni şagirdlərə fərdi yanaşmalıdır.

(6) Texnoloji qurğular öyrənmələrin diqqətini cəlb etməyə kömək edir. Ona görə də sinif otaqları müasir texnoloji alətlərlə təchiz olunmalıdır.

Ədəbiyyat

1. Arslan, R. (2012). Research on Quality and Problems of Foreign Language Instruction in Elementary Schools. *e-Journal of New World Sciences Academy* 1:1-20
2. Demircan, Ö., (2013) *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. Der Yayınları, İstanbul.
3. Hisar, Ş. G. (2006) "4. ve 5. Sınıf İngilizce Derslerinde Kullanılabilecek Etkili Öğretim Yöntemleri Üzerine Deneysel Bir Çalışma" *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi.
4. Howatt, T. 1997. Talking shop: Transformation and change in ELT. *ELT Journal* 5(3): 263–268.
5. Hornby, A. S. 1950. The situational approach in language teaching. A series of three articles in *English Language Teaching*. 4: 98–104, 121–128, 150–156.

6. Kaygın H., YanparYelken,T. (2009). Özel İlk öğretim Okullarında İngilizce Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemlerinin Niteliksel Olarak Belirlenmesi. Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 18(2), 318-330.
7. Memiş, M., Erdem, M. (2013). Methods/Usage Features That are Used in Foreign Language Teaching And Critics. Turkish Studies, 8/9 p. 297-318.
8. Richards, J., & Rodgers, T. (2001). Approaches and Methods in Language Teaching (p. 204). New York: Cambridge University Press.
9. Tarvin, W., and Al Arishi. A. 1990. Literature in EFL: Communicative alternatives to audiolingual assumptions. *Journal of Readings* 34(1): 30–36.

SCIENTIFIC APPROACH TO METHODS AND TOOLS USED IN TEACHING ENGLISH IN SECONDARY SCHOOLS

Zalova Matanat Dagistan

Summary

The purpose of the research - The research aims to determine the methods chosen by teachers teaching English in secondary schools and to improve their quality.

The methodology of the research - In the preparation of the research, 6 English language teachers are trained as a volunteer in high school. This qualitative study was conducted among teachers working in two secondary schools in Ganja. A written survey was conducted among the participants from two sections. In the first section of the survey, demographic data, teacher experience and department experience were included. In the second part, there are open-ended questions about the choice of language teaching methods and the reasons for these preferences.

The practical importance of the research - Application of the Audio-Lingual Communicative method determined during the research leads to a more effective result. In this study, it is also emphasized that the loss of communication and the role of culture affects language teaching more than other subjects.

The results of the study - It was determined that the communicative method is used more in language-oriented classes and does not allow interactive activities in other classes.

The scientific novelty of the research - First, the teaching methods used by high school teachers repeatedly improve the effectiveness of English lessons. It was determined that the teachers used more question-answer technique and communicative method in the lesson.

НАУЧНЫЙ ПОДХОД К МЕТОДАМ И СРЕДСТВАМ, ИСПОЛЬЗУЕМЫМ ПРИ ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ

Залова Матанат Дагестан кызы

Резюме

Цель исследования - Исследование направлено на определение методов, которые выбирают учителя, преподающие английский язык в средних школах, и на повышение их качества.

Методология исследования - При подготовке исследования 6 учителей английского языка участвовали в качестве волонтеров в средней школе. Это качественное исследование проводилось среди учителей, работающих в двух средних

школах в Гяндже. Письменный опрос проводился среди участников из двух разделов. В первом разделе опроса были включены демографические данные, опыт работы учителя и опыт кафедры. Во второй части находятся открытые вопросы о выборе методов обучения языку и причинах этих предпочтений.

Важность исследовательского приложения - Применение аудиолингвистического коммуникативного метода, определенного в ходе исследования, приводит к более эффективному результату. В этом исследовании также подчеркивается, что потеря коммуникации и роли культуры влияет на преподавание языка больше, чем на другие предметы.

Результаты исследования - Было определено, что коммуникативный метод больше используется на уроках, ориентированных на язык, и не допускает интерактивных занятий на других уроках.

Научная новизна исследования - Во-первых, методы обучения, используемые учителями старших классов, многократно повышают эффективность уроков английского языка. Было установлено, что учителя больше использовали на уроке вопросно-ответную методику и коммуникативный метод.

Rəyçi: Ələkbərova Şahnaz

Daxil olma tarixi 20 noyabr 2024-cü il